

Uchwała nr LXXIII/687/2022
Rady Gminy Świdnica
z dnia 29 grudnia 2022 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2023.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022r., poz. 559 z późn. zm.), art. 4¹ ust. 1 i 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021r., poz. 1119 z późn. zm.) oraz art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r., poz. 2050 z późn. zm.) **uchwała się**, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji Gminny Program Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2023, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

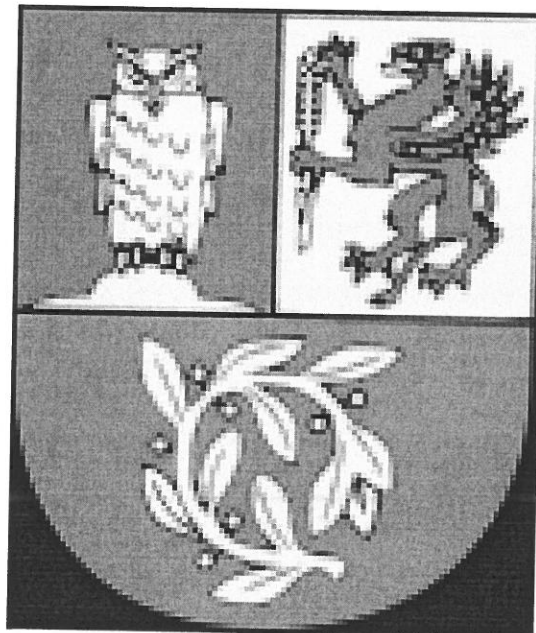
§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Świdnica.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2023 r.

PRZEWODNICZĄCA
Regina Adamska
Regina Adamska

Załącznik
do Uchwały nr LXXIII/687/2022
Rady Gminy Świdnica
z dnia 29 grudnia 2022 r.

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI,
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
I PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII NA ROK 2023
GMINY ŚWIDNICA**

Spis treści:

1. Wstęp
2. Podstawy prawne Gminnego Programu Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2023.
3. Diagnoza sytuacji w zakresie problemów uzależnień w Gminie Świdnica.
4. Zasoby Gminy Świdnica w obszarze zadań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.
5. Cele i zadania Gminnego Programu Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2023.
6. Zasady organizacji, finansowania oraz sposoby realizacji Programu.
7. Postanowienia końcowe.

I. Wstęp

Nie od dziś wiadomo, że nadużywanie alkoholu i środków odurzających, jak i przemoc w rodzinie są w Polsce jednym z najważniejszych problemów społecznych a ich konsekwencje ponoszą nie tylko jednostki i ich rodziny, ale wpływają na całą populację.

Przez wiele lat uzależnienie kojarzone było jedynie z zażywaniem substancji psychoaktywnych, jednakże coraz częściej kojarzy się ono również z czynnościami. Uzależnienie behawioralne określa takie formy zachowań, które nie są związane z przyjmowaniem substancji psychoaktywnych, ale z wykonywaniem pewnych czynności (hazard, zakupy, granie w gry itp.), a ich specyfiką jest m.in. utrata kontroli nad tymi zachowaniami czy czynnościami.

Formalnie, do grupy tych zaburzeń możemy zaliczyć jedynie zaburzenie uprawiania hazardu, ponieważ od maja 2013 (data opublikowania klasyfikacji DSM-V) występuje ono w klasyfikacji zaburzeń psychicznych Amerykańskiego Towarzystwa Psychiatrycznego.

Nieformalnie zaś za uzależnienie behawioralne należy uznać szereg zachowań, które stanowią przejaw patologii ze względu na intensywność ich podejmowania (i na konsekwencje, jakie ponosi jednostka), a nie sam fakt angażowanie się w nie. Przykładami najczęstszych uzależnień behawioralnych są: zakupoholizm, fonoholizm, hazard, seksoholizm, pracoholizm siecioholizm oraz zaburzenia odżywiania.

Współczesna wiedza o problematyce uzależnień od substancji oraz uzależnień behawioralnych nakazuje widzenie w nich zagrożenia o charakterze globalnym, które jednakże manifestuje się głównie na poziomie krajowym i lokalnym i właśnie w strukturach krajowych i regionalnych upatruje się coraz powszechniej skutecznych form reakcji na problem uzależnienia od substancji psychoaktywnych.

Profilaktyka i rozwiązywanie problemów związanych z nadużywaniem alkoholu, zażywaniem narkotyków i środków odurzających oraz przeciwdziałanie przemocy należą do zadań własnych gminy. Zadanie to realizowane jest poprzez uchwalany corocznie program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.

Przygotowany Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Świdnica na 2023 rok, określa lokalną strategię w zakresie zarówno profilaktyki, jak i redukcji szkód zdrowotnych i społecznych związanych z używaniem substancji psychoaktywnych w społeczności lokalnej. Istotnym elementem niniejszego programu są również zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym. Program opracowano zgodnie z wytycznymi Narodowego Programu Zdrowia (NPZ), który jest podstawowym dokumentem polityki zdrowia publicznego wyznaczającym cel strategiczny i cele operacyjne oraz najważniejsze zadania do realizacji na rzecz zwiększenia liczby lat przeżytych w zdrowiu oraz zmniejszenia społecznych nierówności w tym zakresie. Zadania dotyczące przeciwdziałania uzależnieniom zawarte są w celu operacyjnym Nr 2 NPZ: „Profilaktyka uzależnień”. Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2025 wskazuje kilka obszarów aktywności samorządów lokalnych w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom. Są to przede wszystkim zadania związane z edukacją i promocją zdrowia, profilaktyką, ale także wspieraniem leczenia, redukcją szkód zdrowotnych oraz rehabilitacją, reintegracją społeczną i zawodową osób uzależnionych. Wszystkie te działania ujęto w niniejszym dokumencie.

Program stanowi kontynuację i rozwinięcie działań prowadzonych w latach ubiegłych oraz jest integralną częścią Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Świdnica. Tworzony jest corocznie przy współpracy z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Świdnicy.

Program zawiera diagnozę problemów uzależnień i innych zagrożeń społecznych, diagnozuje obszary problemowe, określa cele oraz precyzuje zadania związane z profilaktyką na trzech poziomach: uniwersalnym, selektywnym i wskazującym. Realizacja Programu powinna przyczynić się do stworzenia spójnego systemu działań naprawczych oraz profilaktyki uzależnień i problemów społecznych z nimi związanych, a także zmniejszenie skali tych zjawisk.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2023 będzie realizowany przy współpracy różnych podmiotów, począwszy od pomocy społecznej, poprzez placówki oświatowe, służbę zdrowia, instytucje strzegące porządku publicznego i przestrzegania prawa, organizacje pozarządowe oraz instytucje kościelne, które poprzez swoje doświadczenia stanowią nieodłączną część systemu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień. Tylko dzięki skoordynowanym, spójnym działaniom tych instytucji, a także społeczności lokalnej, możliwa jest skuteczna profilaktyka i próba rozwiązania problemów uzależnień na terenie naszej gminy.

II. Podstawy prawne Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii

Samorządy lokalne otrzymały stosowne kompetencje oraz środki finansowe niezbędne do realizacji działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.

Źródłem pozyskiwania środków finansowych na realizację wskazanych zadań własnych jest dochód gminy pochodzący z opłat za korzystanie z zezwoleń na detaliczną sprzedaż napojów alkoholowych oraz środki pochodzące z opłat za sprzedaż napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml. Środki pochodzące z tych opłat są ściśle powiązane z realizacją Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii i nie mogą być przeznaczone na inne cele.

Podstawą prawną tych działań, a co za tym idzie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii są między innymi:

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii,
3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
4. Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej,
5. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Świdnica na lata 2021-2027,
6. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Świdnica na lata 2021-2025,
7. Ustawa z dnia 11 września 2015 roku o zdrowiu publicznym,
8. Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 roku o działalności leczniczej,
9. Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2025, przyjęty Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021r.

Do opracowania niniejszego Programu posłużyły również:

- *Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych Gminy Świdnica 2020 – raport z badania*
- *Diagnoza uzależnień behawioralnych w Gminie Świdnica 2022*

Niniejszy Program uwzględnia także opinie instytucji oraz osób zajmujących się zawodowo profilaktyką i przeciwdziałaniem uzależnieniom oraz problematyką przeciwdziałania przemocy w rodzinie, gdyż ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi zakłada także realizację zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy.

III. Diagnoza sytuacji w zakresie problemów uzależnień na terenie Gminy Świdnica

Alkoholizm, a także narkomania oraz niejednokrotnie towarzysząca im przemoc są problemami społecznymi, które stanowią poważne zagrożenie dla życia społecznego mieszkańców Gminy Świdnica, w tym dzieci i młodzieży. Coraz większym problemem stają się również uzależnienia behawioralne.

W planowaniu i prowadzeniu działań mających na celu profilaktykę oraz rozpoznawanie problemów

uzależnień, bardzo ważne jest rozpoznanie skali problemu, struktury spożycia oraz zaburzeń życia społecznego i rodzinnego nim wywołanych.

Rzeczywista liczba osób uzależnionych od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych na terenie Gminy Świdnica jest trudna do ustalenia. Skalę zjawiska oszacowano opierając się na statystykach Policji, Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Punktu Konsultacyjnego dla Osób Uzależnionych i Współuzależnionych oraz Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdnicy. Odzwierciedlają one jednak przypadki ujawnione, gdy doszło do interwencji policji lub osoby uzależnione i współuzależnione same zgłosiły problem. Wiele przypadków "uzależnienia" nie wychodzi jednak poza "ściany domu", a zgromadzone dane statystyczne nie dają rzeczywistego wyobrażenia o dynamice zjawiska ze względu na "wrażliwość" tych danych. Można więc przyjąć, że skala problemu w Gminie Świdnica jest znacznie większa.

Poniższa tabela przedstawia skalę ważności poszczególnych problemów wskazaną przez mieszkańców w trakcie badania przeprowadzonego na potrzeby Diagnozy Problemów Społecznych Gminy Świdnica 2020.

Problemy społeczne	Ważność problemu
Alkoholizm	3,52
Narkomania	2,00
Wzrost przestępczości	1,48
Nowe substancje psychoaktywne	1,56
Bezrobocie	2,21

Tabela . Ocena ważności problemów społecznych występujących na terenie gminy Świdnica

Jak wynika z badań, ankietowani mieszkańcy w hierarchii problemów najwyżej usytuowali alkoholizm, którego ważność została oceniona na poziomie 3,52. Stosunkowo wysoka pozycja zjawiska alkoholizmu jednoznacznie wskazuje priorytetowy kierunek działań, jakie powinien podejmować samorząd w ramach profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Według danych szacunkowych opartych na wskaźnikach Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, co piąty mieszkaniec naszego kraju, czy to bezpośrednio czy też pośrednio uwikłany jest w jakiś sposób w problem alkoholowy.

Biorąc pod uwagę powyższe wskaźniki, skalę problemów związanych z alkoholem w Gminie Świdnica w odniesieniu do dorosłej populacji prezentuje poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie		Gmina Świdnica – 17.271 mieszkańców wg stanu na dzień 31.12.2021r.
Liczba osób uzależnionych od alkoholu	ok. 2% populacji	ok. 345 osoby
Dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice)	ok. 4% populacji	ok. 544 osób
Osoby pijące szkodliwie	5-7% populacji	ok. 864- 1.208 osób
Ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym	2/3 osób dorosłych 2/3 dzieci z tych rodzin	ok. 363 osób dorosłych ok. 354 dzieci z tych rodzin

Na podstawie danych szacunkowych Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Ponad 80 proc. Polaków pije alkohol w sposób umiarkowany, bez istotnego ryzyka szkód zdrowotnych. Pod tym względem zaszły w naszym kraju ogromne zmiany na przestrzeni ostatnich trzydziestu kilku lat. Pod koniec lat 70-tych Polacy należeli do najbardziej rozpitych narodów świata, a 5 milionów osób upijało się regularnie kilka razy w tygodniu. Pozytywna ewolucja, która nastąpiła w strukturze i kulturze konsumpcji alkoholu w Polsce wynika bezpośrednio z realizacji polityki alkoholowej państwa nakreślonej w Ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Obecna struktura spożycia alkoholu w Polsce kształtuje się w sposób następujący: piwo 55-56 proc., napoje spirytusowe 36 proc., wino

8-9 proc., zaś pod względem całkowitej wielkości konsumpcji alkoholu Polska jest na 17 miejscu w Europie.

Z badań przeprowadzonych wśród mieszkańców gminy Świdnica na potrzeby Diagnozy Problemów Społecznych 2020 wynika, iż częstotliwość spożywania przez nich alkoholu jest zazwyczaj okazjonalna. Taką odpowiedź wskazało 59,62% badanych. 3,85% ankietowanych przyznało się do sięgania po alkohol raz w tygodniu, a równo po 1,92% zadeklarowało, że pije napoje alkoholowe raz w miesiącu lub raz na dwa tygodnie. Pozostałe 32,69% respondentów zadeklarowało abstynencję.

Uwzględniając płeć respondentów, kobiety najczęściej deklarowały, że spożywają alkohol okazjonalnie (66,67%), natomiast wśród mężczyzn przeważały odpowiedzi wskazujące na abstynencję (50,00%).

Okazało się również, że najchętniej spożywanym przez respondentów alkoholem jest piwo. Takiej odpowiedzi udzieliło 26,92% badanych. Kolejno 21,15% ankietowanych wskazało na wino, a 13,46% drinki. 3,85% przyznało, że najczęściej spożywa wódkę, a 1,92% likiery lub miody pitne. Uwzględniając płeć respondenta można zauważyć, że kobiety spożywają najchętniej piwo lub wino, natomiast wśród mężczyzn przeważały deklaracje wskazujące na piwo.

Ze statystyk prowadzonych przez Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Gminy Świdnica wynika, że alkohol i uzależnienie od środków psychoaktywnych stanowi główną przyczynę wszczęcia procedury "Niebieskiej Karty". Odbywa się to wskutek działań interwencyjnych Policji. O skali zjawiska świadczą również statystyki prowadzone przez terapeutę z Punktu Konsultacyjnego dla Osób Uzależnionych i Współuzależnionych.

Dane przedstawia poniższe zestawienie:

<i>Rok</i>	<i>2013</i>	<i>2014</i>	<i>2015</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>	<i>2021</i>
Liczba rodzin objętych procedurą "Niebieskie Karty"	25	27	61	48	48	27	25	45	48
- ogółem									
w tym:									
- z powodu uzależnień (alkohol i/lub środki odurzające, psychoaktywne)	22	24	55	41	46	21	21	38	40
- w wyniku interwencji Policji	20	22	56	45	44	27	22	44	46

Na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

O skali zjawiska świadczą również statystyki prowadzone przez terapeutę z Punktu Konsultacyjnego dla Osób Uzależnionych i Współuzależnionych.

Dane przedstawia poniższe zestawienie:

<i>Rok</i>	<i>2013</i>	<i>2014</i>	<i>2015</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>	<i>2021</i>
Liczba osób, które skorzystały z pomocy Punktu Konsultacyjnego dla Osób Uzależnionych i Współuzależnionych	122	93	82	76	82	75	72	68	74

Na podstawie danych Punktu Konsultacyjnego dla Osób Uzależnionych i Współuzależnionych przy UG w Świdnicy.

Spadek liczby korzystających z usług Punktu Konsultacyjnego może wynikać z tego, że wiele osób uzależnionych i współuzależnionych korzystało z ofert terapeutycznych innych podmiotów, głównie Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Świdnicy lub podejmowało dobrowolną terapię w Zamkniętych Zakładach Lecznictwa Odwykowego.

Wprowadzona w 2018 roku zmiana ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi nałożyła na gminy obowiązek podjęcia uchwały określającej maksymalną liczbę zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz zasad usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych na terenie Gminy Świdnica. Podjęcie uchwały poprzedzone zostało konsultacjami społecznymi. Zgodnie z podjętą przez Radę Gminy Świdnica w dniu 3 sierpnia 2018 roku Uchwałą Nr LXI/564/2018 ustalona maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych wynosi:

1. w przypadku napojów alkoholowych zawierających do 4,5% alkoholu oraz piwa
 - przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży – **55**
 - przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży – **20**
2. w przypadku napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% (z wyjątkiem piwa) do 18% alkoholu
 - przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży – **40**
 - przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży – **10**
3. w przypadku napojów alkoholowych zawierających powyżej 18% alkoholu
 - przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży – **50**
 - przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży – **12**.

Dostępność alkoholu na obszarze Gminy Świdnica w 2022 roku obrazuje poniższa tabela:

<i>Wyszczególnienie: ROK 2022</i>	<i>Zawierających do 4,5% alkoholu oraz piwa</i>	<i>Zawierających od 4,5% do 18% alkoholu (z wyjątkiem piwa)</i>	<i>Zawierających powyżej 18% alkoholu</i>
Liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy)	45	38	39
Liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne)	13	7	7
OGÓLEM:	58	45	46
Liczba mieszkańców Gminy Świdnica przypadających na 1 zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych –wg stanu na dzień 31.12.2022 roku - 17.271 mieszkańców	298	384	375

Jednym z podstawowych źródeł danych o skali używania substancji psychoaktywnych są reprezentatywne ogólnopolskie badania w populacji generalnej. Wyniki badań przeprowadzonych w populacji generalnej potwierdzają, że używanie narkotyków jest o wiele mniej rozpowszechnione niż picie napojów alkoholowych. Według danych z badań populacyjnych odsetek osób, które miały kontakt z narkotykami w ciągu ostatniego roku w Polsce jest 16 razy niższy od odsetka osób mających kontakt z alkoholem. Grupą wiekową, która jest często brana pod uwagę w prowadzeniu działań z zakresu przeciwdziałania narkomanii są osoby w wieku 15-34 lata, czyli młodzi dorośli. W przypadku tej grupy rozpowszechnienie używania narkotyków w ciągu ostatniego roku jest wyższe niż w całej populacji. W Polsce odsetek osób używających narkotyków w wieku 15-34 lata wyniósł 10,4%, mimo to Polska nadal znajduje się w grupie krajów o niższych wskaźnikach.

Pomimo tego, iż problem stosowania narkotyków dotyczy głównie ludzi młodych, warto poznać, jakie są postawy dorosłych wobec tego rodzaju substancji psychoaktywnych.

Na pytanie ankietowe mające na celu ocenę rozpowszechnienia narkomanii na terenie gminy Świdnica zadane do celów opracowania Diagnozy Problemów Społecznych Gminy Świdnica 2020: 30,77% ankietowanych przyznało, że jest to problem zauważalny, natomiast są to nieliczne przypadki, a 7,69% badanych stwierdziło, że jest to bardzo powszechny problem. Według 15,38% problem narkomanii w ogóle nie występuje na terenie gminy, a pozostałe 46,15% respondentów nie miało zdania na ten temat.

Znaczna część działań podejmowanych w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2023 to zadania profilaktyki uniwersalnej, których adresatami są dzieci i młodzież uczęszczające do szkół, dla których Gmina Świdnica jest organem prowadzącym. Każda placówka oświatowa na terenie Gminy realizuje własny program profilaktyczny. Raport z ogólnopolskich badań ankietowych zrealizowanych w szkołach pod nazwą: "Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną" i upowszechnionych przez Centrum Informacji o Narkotykach i Narkomanii Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii Problem uzależnień dowodzi, że uzależnienia są jednym z największych zagrożeń współczesnej młodzieży. Dotyczy to również placówek oświatowych w Gminie Świdnica. Tu także obserwujemy gwałtowny wzrost liczby uzależnionych wśród dzieci i młodzieży.

Omawiana wyżej problematyka badawcza koncentrowała się wokół zagadnień dotyczących uzależnienia od substancji psychoaktywnych, w tym narkotyków, alkoholu i papierosów. Przenosząc wyniki tych badań na grunt placówek oświatowych w Gminie Świdnica wyniki badań w odniesieniu do młodzieży od VI-VIII klasy prezentuje poniższa tabela:

Wyszczególnienie		Liczba uczniów z klas VI-VIII uczęszczających do sześciu placówek oświatowych w Gminie Świdnica
Liczba uczniów, która chociaż raz piła napoje alkoholowe	83,8% populacji	ok. 380 uczniów z klas VI-VIII
Liczba uczniów, która chociaż raz w życiu zapaliła papierosa	56,2% populacji	ok. 250 uczniów z klas VI-VIII
Liczba uczniów, która chociaż raz w życiu doświadczyła eksperymentowania z substancjami narkotycznymi	25% populacji	ok. 110 z klas VI-VIII

Opracowano na podstawie wyników badań ankietowych z 2015 roku pn. "Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną"

Aktualnie w szybkim tempie przybywa osób uwikłanych w różnego rodzaju uzależnienia behawioralne, których można wymienić bardzo dużo. Należy zatem przypuszczać, że znaczna część społeczeństwa miała bezpośrednią lub pośrednią styczność z tym problemem.

W celu ustalenia jak poważny jest to problem w Gminie Świdnica skierowano pytanie ankietowe do dorosłych mieszkańców oraz uczniów klas 6-8 szkół podstawowych. Wyniki zaprezentowano w poniższych tabelach.

Tak prezentowały się odpowiedzi dorosłych mieszkańców naszej gminy.

Jak poważne/istotne są poniższe problemy w Pana/Pani środowisku lokalnym?

<i>Problem</i>	<i>Bardzo istotny</i>	<i>Raczej istotny</i>	<i>Raczej nieistotny</i>	<i>Zdecydowanie nieistotny</i>
Uzależnienie od komputera i internetu (siecioholizm)	36%	41%	14%	9%
Zakupoholizm	11%	24%	39%	26%
Hazard	20%	11%	25%	44%
Seksoholizm	18%	11%	27%	44%
Pracoholizm	23%	21%	38%	18%
Zaburzenia odżywiania	24%	21%	24%	31%

Diagnoza uzależnień behawioralnych w Gminie Świdnica 2022rok

A tak wygląda problem w ocenie uczniów klas 6-8 szkół podstawowych.

Czy w Twoim otoczeniu jest obecne następujące zjawisko?

	<i>Popularne</i>	<i>Czasem występuje</i>	<i>Występuje bardzo rzadko</i>	<i>Nie występuje</i>
Zakupoholizm	9,8%	19,6%	26,8%	43,7%
Uzależnienie od komputera i internetu (siecioholizm)	28,6%	28,6%	20,5%	22,3%
Uzależnienie od gier hazardowych	2%	5%	13%	81%
Zaburzenia odżywiania	7,1%	15,2%	15,2%	62,5%
Uzależnienie od smartfona	34%	23%	16%	27%

Diagnoza uzależnień behawioralnych w Gminie Świdnica 2022rok

Nie ulega wątpliwości, że zarówno dorośli mieszkańcy Gminy Świdnica, jak i młodzież szkolna zdają sobie sprawę z istoty problemu jakim są uzależnienia behawioralne.

Projekt badawczy „Oszacowanie rozpowszechnienia oraz identyfikacja czynników ryzyka i czynników chroniących hazardu i innych uzależnień behawioralnych – edycja 2018/2019” realizowany był od marca 2018 r. do maja 2019 r. przez Fundację Centrum Badania Opinii Społecznej. Badanie to było powtórzeniem projektu zrealizowanego w latach 2011/2012 oraz w latach 2014/2015. W celu zmierzenia skali uzależnienia od hazardu w Polsce w 2019 roku zapytano badanych, czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy przed badaniem grali w jakieś gry na pieniądze. Respondentom przedstawiono listę dziesięciu różnych gier – o każdej mieli powiedzieć, czy w nią grali i jak często. Na tej podstawie wyodrębniono dwie kategorie osób – niegrających i grających (w dalszej części raportu zwanych „graczami”). Niegrający to osoby, które zadeklarowały, że w ciągu ostatniego roku nie grały ani razu w żadną z wymienionych na liście gier. Odsetek tzw. graczy otrzymano przez odjęcie od 100% odsetka niegrających. Gracze są to zatem osoby, które zagrały na pieniądze przynajmniej raz w ciągu roku przed badaniem w przynajmniej jedną z gier wymienionych na liście. Niegrający stanowili 62,9% ogółu Polaków w wieku 15+, zaś gracze na pieniądze 37,1%. W porównaniu z rokiem 2015 odsetek graczy wzrósł o 2,9 punktu procentowego. Polacy najczęściej grają w gry Totalizatora Sportowego (27,4,0%). Na drugim miejscu, ze znacznie słabszym wynikiem, plasują się zdraпки (16,3,0%), loterie/konkursy SMS-owe (6,3%) oraz automaty do gier z tzw. niskimi wygranymi – gra w nie 3,8% obywateli naszego kraju w wieku 15+ (Tab. 1.2). W porównaniu z 2015 rokiem ranking popularności poszczególnych gier nie uległ zasadniczym zmianom. Możemy mówić o zwiększeniu się odsetka grających w zdraпки (o 2,9% punktu procentowego) oraz spadku popularności loterii i konkursów SMS-owych¹.

Jak wynika z badania CBOS przeprowadzanego w 2019 roku, przynajmniej sporadyczne korzystanie z Internetu deklaruje obecnie blisko trzy czwarte (74,2%) Polaków w wieku 15 lat i więcej. Większość badanych (59,2%) korzysta z Internetu codziennie lub prawie codziennie. Choć już w roku 2012 większość (61,4%) tej grupy wiekowej przynajmniej sporadycznie korzystała z Internetu, to w kolejnych badaniach notowano systematyczny znaczący przyrost odsetka internautów: o 6,5 punktu procentowego, do 67,9%, w 2015 roku i o kolejne 6,3 punktu procentowego, do 74,2%, w 2019 roku. Łącznie zatem w ciągu siedmiu lat zasięg korzystania z Internetu w grupie wiekowej 15+ zwiększył się o 12,8 punktu procentowego².

Diagnoza uzależnień behawioralnych na terenie Gminy Świdnica została przeprowadzona na początku 2022 roku za pośrednictwem badań ankietowych. W badaniu wzięli udział:

- dorośli mieszkańcy- 136 osób, z czego 91% stanowiły kobiety, a 9% stanowili mężczyźni);
- dzieci i młodzież szkolna (klasy 6-8 szkoły podstawowej)- 112 osób, z czego 48% stanowiły dziewczynki, a 52% stanowili chłopcy.

Dorośli mieszkańcy Gminy Świdnica

- Jak wynika z przeprowadzonych badań, większość respondentów deklaruje, że wie czym są uzależnienia behawioralne. Istotne jest jednak, że prawie 1/3 badanych wskazała, że nie posiada takiej wiedzy
- Pełnoletni mieszkańcy Gminy za najczęściej występujące uzależnienie behawioralne w ich środowisku lokalnym uznali sieciologizm. Natomiast najmniej rozpowszechnione uzależnienie behawioralne na terenie Gminy to zdaniem respondentów hazard oraz seksologizm.
- Z przeprowadzonych badań wynika, że znaczna część respondentów nie posiada wiedzy na temat tego, jakie ryzyko dla zdrowia i życia człowieka niosą za sobą niektóre z uzależnień behawioralnych.
- Uzależnienie od gier hazardowych jest wśród dorosłych mieszkańców Gminy Świdnica na relatywnie niskim poziomie ryzyka- niespełna 1/5 respondentów grywa w gry hazardowe. Największą popularność mają wśród mieszkańców zdraпки oraz gry liczbowe totalizatora sportowego. Wśród przyczyn podejmowania gier hazardowych dominują motywacje finansowe. Poza tym, prawie wszyscy mieszkańcy mają świadomość, że zbyt częste granie w gry hazardowe prowadzi do uzależnienia, a większość respondentów wie czym jest hazard oraz właściwie definiuje określenie hazardzista. Należałoby zwrócić większą uwagę na dostępność oraz rozpowszechnianie informacji na temat instytucji, do których może zgłosić się osoba uzależniona od hazardu, a także mechanizmów uzależnienia zarówno w środowisku dorosłych, jak i dzieci oraz młodzieży.

¹ Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej, *Oszacowanie rozpowszechnienia oraz identyfikacja czynników ryzyka i czynników chroniących hazardu i innych uzależnień behawioralnych – edycja 2018/2019*, Warszawa 2019, s. 153.

² Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej, *Oszacowanie rozpowszechnienia oraz identyfikacja czynników ryzyka i czynników chroniących hazardu i innych uzależnień behawioralnych – edycja 2018/2019*, Warszawa 2019, s. 194.

- Problemem w środowisku lokalnym Gminy Świdnica jest uzależnienie od smartfona, komputera i Internetu. Poza tym, niewielki odsetek badanych może przejawiać syndrom FOMO. Wskazuje to na konieczność edukacji mieszkańców z zakresu bezpiecznego korzystania z Internetu, poprzez wspieranie świadomości prawnej oraz umiejętności ochrony własnych danych w sieci, a także wskazanie mieszkańcom instytucji, do których mogą się zgłosić osoby, które padły ofiarą przestępstwa internetowego. Ważne jest również rozpowszechnienie informacji o konsekwencjach jakie niesie za sobą nadmierne korzystanie z nowoczesnych technologii.
- Relatywnie niewielki odsetek mieszkańców Gminy Świdnica wskazał, że zdarzają im się niekontrolowane zakupy, po których miewają poczucie winy. Może to oznaczać, że pewna grupa badanych kupuje kompulsywnie.
- Zdecydowana większość badanych mieszkańców ma świadomość tego, że można uzależnić się od wykonywania pracy.
- Należałoby zwrócić większą uwagę na dostępność oraz rozpowszechnienie informacji na temat działań podejmowanych przez władze lokalne w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym i rozpowszechniania wiedzy o negatywnych skutkach niekontrolowanego wykonywania czynności. Aczkolwiek, kształtowanie postaw mieszkańców powinno nie tylko wiązać się z oddziaływaniem na poziom ich wiedzy, ale także koncentrować się na dwóch pozostałych składnikach postaw, czyli przekonaniach oraz emocjach, które mają swoje odzwierciedlenie w motywacjach mieszkańców. Dlatego, należałoby wziąć pod uwagę możliwość zorganizowania szeregu darmowych spotkań otwartych, mających na celu kształtowanie umiejętności i kompetencji społecznych związanych z asertywnością, radzeniem sobie z negatywnymi emocjami, czy identyfikacją podejmowanych przez siebie zachowań ryzykownych oraz źródeł ich występowania.

Uczniowie klas 6-8 szkół podstawowych

- W subiektywnej opinii tej grupy respondentów najbardziej powszechne w ich otoczeniu jest uzależnienie od smartfona oraz uzależnienie od komputera i internetu. Jako najmniej powszechne zjawisko wskazali uzależnienie od gier hazardowych.
- Niepokój budzi ilość czasu spędzanego na korzystaniu z komputera oraz telefonu komórkowego. Uczniowie spędzają dziennie w ten sposób nawet powyżej 4 godzin dziennie. Oznaczać to może, że po zakończonych lekcjach są to ich jedyne formy spędzania czasu. Należy mieć na uwadze, iż trzeba wspierać wszelkie inicjatywy rozwijające różnorodne pasje uczniów, tak aby były bardziej atrakcyjną formą spędzania czasu po szkole niż surfowanie po stronach internetowych oferujących niewiele wartościowych treści. Istotne jest, aby włączać w te działania rodziców, którzy mają możliwość nadzorowania tego, jak ich dzieci wykorzystują domowe komputery i inne urządzenia z dostępem do Internetu.
- Zauważalnym problemem wydaje się być skłonność uczniów do korzystania z gier hazardowych- prawie 1/5 uczniów ma już doświadczenia z tego typu „rozrywką”. Najbardziej popularne wśród dzieci i młodzieży są internetowe gry „na pieniądze” oraz zdraпки. Jeżeli chodzi o uczniów z Gminy Świdnica, to wskazywali oni najczęściej, że grają w gry na pieniądze, ponieważ stanowi to dla nich rozrywkę, sposób na nudę oraz lubią towarzyszące grze emocje. Ponad połowa badanych uczniów grała już w gry na automatach. Gry te są więc dość popularne wśród dzieci i młodzieży z terenu gminy. Warto zaznajomić uczniów z tematyką powstawania uzależnienia od hazardu, na przykład poprzez przeprowadzenie warsztatów profilaktycznych lub krótkich pogadanek na lekcjach wychowawczych.
- Zaleca się rozwijanie pozytywnego potencjału rodziny i jednocześnie wzmacnianie czynnika chroniącego, jakim jest pozytywna więź dziecka z rodzicami poprzez realizację warsztatów podnoszących kompetencje wychowawcze rodziców.

Z informacji uzyskanych od pracowników socjalnych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdnicy, członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Świdnicy, członków Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Gminy Świdnica oraz dzielnicowymi Posterunku Policji w Słotwinie wynika, że coraz więcej mieszkańców Gminy Świdnica dostrzega negatywne skutki jakie niesie za sobą problem uzależnień.

Współpraca pomiędzy instytucjami, wymiana informacji i wspólne działania stają się coraz bardziej efektywne, dzięki czemu tematyka uzależnień przestaje być tematem tabu, wzrasta świadomość społeczna a mieszkańcy Gminy Świdnica coraz częściej i chętniej zwracają się o pomoc i wsparcie.

IV. Zasoby Gminy Świdnica realizujące zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień

Na terenie Gminy Świdnica funkcjonuje wiele instytucji i organizacji, które realizują zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.

Skuteczna realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2023 opiera się na współpracy między innymi z poniżej wymienionymi podmiotami:

- *Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Świdnicy,*
- *Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Gminy Świdnica,*
- *Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy,*
- *Komenda Powiatowa Policji w Świdnicy,*
- *Posterunek Policji w Słotwinie,*
- *Prokuratura Rejonowa,*
- *Sąd Rejonowy w Świdnicy,*
- *Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Świdnicy,*
- *Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Świdnicy,*
- *Punkt Konsultacyjny dla Osób Uzależnionych i Współuzależnionych,*
- *Punkt Porad Prawnych przy Urzędzie Gminy w Świdnicy,*
- *Placówki Służby Zdrowia,*
- *Szkoły i przedszkola działające na terenie Gminy Świdnica,*
- *Kościóły i Instytucje Kościelne,*
- *Sołtysi i Rady Sołeckie,*
- *Radni Rady Gminy Świdnica,*
- *Stowarzyszenia i Organizacje Społeczne,*
- *Punkt Porad Prawnych przy Urzędzie Gminy Świdnica,*
- *Spoleczność lokalna,*
- *Samorząd Gminny.*

Gmina Świdnica prowadzi wiele inicjatyw na rzecz wspierania mieszkańców. W ich realizacji uczestniczą przedszkola, szkoły, organizacje pozarządowe oraz instytucje i placówki działające w obszarze pomocy społecznej, kultury, sportu i rekreacji. Realizacja wielopłaszczyznowego i spójnego systemu wsparcia oraz pomocy dla osób i rodzin zagrożonych/dotkniętych problemami uzależnień, czy przemocy, odbywa się poprzez:

- ✓ **1.** Funkcjonowanie Punktu Konsultacyjnego dla Osób Uzależnionych i Współuzależnionych oraz ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie (od 2022 roku rozszerzono ofertę punktu o psychologa i przeciwdziałanie przemocy w rodzinie), w którym prowadzone są m.in.: terapie ds. uzależnień, dyżur Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, dyżur wstępnego motywowania do podjęcia leczenia odwykowego, zajęcia terapeutyczne dla osób uzależnionych, w tym sprawców przemocy, grupa wsparcia dla ofiar przemocy, dyżury pomocy psychologicznej w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.
- ✓ **2.** Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Komisja pełni funkcje doradczo - konsultacyjne przy realizacji gminnego programu oraz podejmuje czynności zobowiązujące osoby uzależnione, będące często sprawcami przemocy, do poddania się leczeniu odwykowemu, a także przeprowadza kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych.
- ✓ **3.** Prowadzenie zajęć profilaktyczno-terapeutycznych dla uzależnionych i współuzależnionych, jak i sprawców i ofiar przemocy w rodzinie w punkcie w Opoczce.
- ✓ **4.** Funkcjonowanie Telefonu Zaufania, udzielającego porad i konsultacji w sytuacjach kryzysowych przy Diecezjalnej Poradni Rodzinnej.
- ✓ **5.** Realizacja programów profilaktyczno - edukacyjnych, m.in. z zakresu profilaktyki uzależnień i przemocy oraz sportowo-ruchowych zajęć, warsztatów dla dzieci i młodzieży przez szkoły, organizacje pozarządowe i kluby sportowe.
- ✓ **6.** Prowadzenie działań edukacyjnych, opiekuńczych i wychowawczych służących wzmocnieniu kompetencji rodziców, w rodzinach zagrożonych przemocą, przez szkoły, placówki i instytucje oraz organizacje pozarządowe.
- ✓ **7.** Działania pedagogów i psychologów w placówkach oświatowych.
- ✓ **8.** Organizacja integracyjnych imprez, koncertów, festynów, zajęć, warsztatów dla mieszkańców gminy świdnica, wycieczek, pikników ze wspólnymi zabawami, turniejami i konkursami o tematyce prorodzinnej oraz profilaktycznej.

- ✓ 9. Kontynuacja przedsięwzięć, w których uczestniczą szkoły, placówki oświatowe i kulturalne, skierowanych na umacnianie rodziny, promocję wartości rodzinnych, wspieranie i umacnianie więzi rodzinnych, poprzez działania edukacyjne, profilaktyczne, rekreacyjne i sportowe .
- ✓ 10. Organizacja wycieczki zimowej oraz letniej dla dzieci i młodzieży szkolnej.
- ✓ 11. Działania Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.
- ✓ 12. Prowadzenie wywiadów środowiskowych oraz udzielanie pomocy okresowej lub doraźnej rodzinom, zmagającym się z przemocą domową i alkoholizmem, przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.
- ✓ 13. Działania wspierające i interwencyjne pracowników socjalnych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.
- ✓ 14. Realizacja „Programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej”, którego celem jest wspieranie, rodzin dotkniętych problemami w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.
- ✓ 15. Prowadzenie dożywiania dzieci w przedszkolach i uczniów w szkołach w ramach programu wieloletniego „Posiłek w szkole i w domu”, oraz dla dzieci i rodzin wymagających wsparcia.
- ✓ 16. Funkcjonowanie programu „Karta Dużej Rodziny”, w celu wspierania i promowania rodzin wielodzietnych.
- ✓ 17. Realizacja stypendium szkolnego dla dzieci z rodzin o niskim dochodzie.
- ✓ 18. Funkcjonowanie Klubu Seniora, który prowadzi działania na rzecz osób starszych oraz niepełnosprawnych – w celu ich integracji oraz poprawy funkcjonowania w społeczeństwie.

V. Cele i zadania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2023

1. Cel strategiczny Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2023

Ograniczenie szkód zdrowotnych i zaburzeń życia rodzinnego wynikających z używania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz stosowania przemocy, zjawiska picia alkoholu, używania narkotyków i podejmowania innych ryzykownych zachowań przez mieszkańców Gminy Świdnica, w tym dzieci i młodzież.

Cel będzie realizowany poprzez wykorzystanie zasobów instytucjonalnych i wybranych inicjatyw lokalnych w następujących obszarach:

- *profilaktyki uniwersalnej*: adresowanej do wszystkich mieszkańców Gminy Świdnica, bez względu na stopień ryzyka wystąpienia problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych lub uzależnień behawioralnych,
- *profilaktyki selektywnej* - adresowanej do grup o podwyższonym stopniu ryzyka wystąpienia problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych lub uzależnień behawioralnych,
- *profilaktyki wskazującej* - ukierunkowana na jednostki (lub grupy) wysokiego ryzyka, demonstrujące wczesne symptomy problemów związanych z używaniem alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych bądź problemów wynikających z uzależnień behawioralnych, ale jeszcze niespełniających kryteriów diagnostycznych uzależnienia, a także wskazujące na symptomy innych zaburzeń zachowania lub problemów psychicznych.
- *terapii i rehabilitacji* - obejmującej osoby wymagające specjalistycznej pomocy w związku z uzależnieniem.

2. Cele szczegółowe Programu

Podstawowym celem Programu jest zapobieganie powstawaniu nowych problemów związanych ze spożywaniem alkoholu, zażywaniem narkotyków oraz uzależnieniami behawioralnymi, a także zmniejszenie rozmiarów tych, które aktualnie występują, w szczególności:

- 1) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym,
- 2) zwiększenie skuteczności i dostępności do terapii dla tych osób i ich rodzin uzależnionych od alkoholu i narkotyków,
- 3) eliminowanie dolegliwości alkoholowych powodujących zaburzenia życia rodzinnego,
- 4) zmniejszenie nowych przypadków uzależnień od alkoholu i narkotyków, poprzez działanie grup roboczych Zespołu Interdyscyplinarnego i Punktu dla Osób Uzależnionych i Współuzależnionych

- działających przy Urzędzie Gminy Świdnica,
- 5) systematyczne kontrolowanie działalności gospodarczej w zakresie handlu napojami alkoholowymi,
 - 6) kierowanie na specjalistyczne badania w celu ustalenia zależności od alkoholu i wskazanie form leczenia,
 - 7) wnioskowanie do sądu o zobowiązanie do leczenia odwykowego,
 - 8) stała współpraca Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych z pracownikami socjalnymi ośrodka pomocy społecznej i pracownikami policji w zakresie pozyskiwania informacji o sytuacji osób i rodzin z problemem alkoholowym oraz Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
 - 9) uzupełnienie wyposażenia placówek prowadzących zajęcia profilaktyczno-terapeutyczne w pomoce i sprzęty niezbędne do ich prowadzenia,
 - 10) podejmowanie interwencji prawno-administracyjnych wobec przemocy i innych dysfunkcji rodziny powodowanych przez nadużywanie alkoholu.

3. Cele operacyjne Programu

1. Ograniczenie i zmiana struktury spożycia napojów alkoholowych.
2. Wdrażanie nowoczesnych form profilaktyki kierowanej w szczególności dla dzieci i młodzieży.
3. Zwiększenie skuteczności i dostępności do terapii w zakresie nowoczesnych strategii i metod rozwiązywania problemów alkoholowych.
4. Propagowanie w ramach programów profilaktycznych zdrowego stylu życia wśród mieszkańców Gminy Świdnica, w tym dzieci i młodzieży.
5. Dofinansowanie profilaktycznych i terapeutycznych kolonii i obozów dla dzieci i młodzieży.
6. Kontrola podmiotów gospodarczych prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych.
7. Zakup materiałów edukacyjno-informacyjnych.
8. Doposażenie w materiały biurowe Punktu Konsultanta ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Mieszkańców Gminy Świdnica, Poradni Dla Osób Uzależnionych i Współuzależnionych, i organizacji pozarządowych działających na rzecz mieszkańców gminy dotkniętych problemem uzależnień
9. Stała współpraca pracowników socjalnych ośrodka pomocy społecznej z policją w zakresie rozwiązywania problemów rodzin dotkniętych problemem alkoholowym.
10. Działalność informacyjno- oświatowa w oparciu o Niebieską Kartę, która ma zapobiegać przemocy w rodzinie i jej negatywnym skutkom w środowisku zamieszkania.
11. Pokrycie kosztów wynagrodzenia dla Konsultanta ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Mieszkańców Gminy Świdnica oraz psychologa zajmującego się problematyką przemocy w rodzinie.
12. Stała współpraca GKRPA i pracowników socjalnych z Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie funkcjonującym przy Gminie Świdnica.
13. Podnoszenie kwalifikacji różnych grup zawodowych, które w swojej pracy mogą spotykać się z tematem uzależnień/zagrożeń behawioralnych i dla których w ramach gminnych programów można organizować szkolenia.

4. Adresaci Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2023.

Adresatami Programu są wszyscy mieszkańcy Gminy Świdnica, w szczególności dzieci i młodzież, rodziny z problemem uzależnień, osoby uzależnione i współuzależnione, konsumenci alkoholu, osoby zażywające środki psychoaktywne, a także jednostki zajmujące się pracą z rodzinami dysfunkcyjnymi, w których występują problemy uzależnień, placówki oświatowe, instytucje kultury oraz wszyscy, którym zależy na promowaniu zdrowego stylu życia, wolnego od nałogów i uzależnień oraz na szerzeniu idei trzeźwości w środowisku lokalnym, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży.

5. Szczegółowe zadania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2023 oraz sposób ich realizacji.

Nowoczesne podejście do profilaktyki, leczenia i rehabilitacji musi zakładać kontekst wszystkich uzależnień ze względu na upowszechniające się wzory łączenia substancji i przenoszenia uzależnień. Większość zadań realizowanych na poziomie gminy w tym obszarze jest wspólnych lub zbieżnych, a ich adresatami są te same lub pokrewne grupy osób. Stąd też główne zadania programu będą obejmować, w szczególności:

1). *Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych, spożywających alkohol ryzykownie i szkodliwie lub używających substancji psychoaktywnych oraz członków rodzin osób z problemami wynikającymi z używania alkoholu lub innych środków psychoaktywnych oraz ochrona przed przemocą w rodzinie.*

<i>Sposób realizacji zadania</i>	<i>Wskaźniki</i>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Zabezpieczenie ciągłości funkcjonowania i działalności Punktu Konsultacyjnego dla Osób Uzależnionych i Współuzależnionych oraz ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie ➤ Upowszechnianie informacji dotyczących adresów instytucji i miejsc, gdzie można skorzystać z bezpłatnej pomocy psychologicznej, prawnej, pedagogicznej, terapeutycznej, finansowej itp., ➤ Monitorowanie liczby osób korzystających z usług w placówkach terapii uzależnień i jakości udzielanych świadczeń, ➤ Dokonywanie analizy potrzeb w tym zakresie. 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ liczba osób korzystających, ☐ ilość udzielonych porad/konsultacji w PK ☐ liczba osób, którym przekazano informację ☐ liczba osób, które skorzystały z usług, ☐ liczba procedur NK powiązanych z uzależnieniami ☐ ilość dokonanych analiz

Termin realizacji zadania : na bieżąco cały rok.

2). *Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkomanii pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.*

<i>Sposób realizacji zadania</i>	<i>Wskaźniki</i>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Przyjmowanie wniosków o zastosowanie leczenia lub objęcie terapią oraz motywowanie do podjęcia leczenia odwykowego ➤ Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku leczenia odwykowego wobec osób, które z powodu nadużywania alkoholu powodują rozpad życia rodzinnego, demoralizację nieletnich, uchylają się od pracy, systematycznie zakłócają spokój lub porządek publiczny, kierowanie do biegłych w przedmiocie orzekania o uzależnieniu, ➤ Kierowanie osób uzależnionych i uwikłanych w przemoc domową do specjalistów i instytucji świadczących usługi specjalistyczne ➤ Dofinansowanie działalności środowisk abstynenckich 	<ul style="list-style-type: none"> ● ilość przyjętych wniosków o leczenie/terapię ☐ liczba osób podejmujących leczenie ☐ ilość spraw skierowanych do sądu, ☐ liczba spraw skierowanych do biegłych sądowych o wydanie opinii w przedmiocie uzależnienia ☐ liczba osób skierowanych do specjalistów ☐ liczba środowisk abstynenckich, którym przyznano wsparcie finansowe

Termin realizacji zadania : na bieżąco cały rok.

3). *Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo wychowawczych i socjoterapeutycznych.*

<i>Sposób realizacji zadania</i>	<i>Wskaźniki</i>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Inicjowanie działań na rzecz rozwiązywania problemów uzależnień, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży, ➤ Inicjowanie i prowadzenie kampanii informacyjnych skierowanych do społeczności lokalnej, ➤ Organizowanie warsztatów podnoszących kompetencje wychowawcze rodziców, ➤ Podejmowanie działań o charakterze edukacyjnym, ze szczególnym naciskiem na promocję zdrowego stylu życia kierowanych do dzieci i młodzieży oraz osób starszych, ➤ Realizacji pozalekcyjnych programów sportowych, opiekuńczo - wychowawczych i socjoterapeutycznych, ➤ Wspieranie różnych form edukacji publicznej, przygotowanie ofert działań profilaktycznych adresowanych do różnych grup beneficjentów, koordynacja działań w 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ ilość zainicjowanych oraz podjętych działań, liczba osób korzystających, ☐ ilość realizowanych programów oraz liczba ich uczestników, ☐ ilość szkoleń, liczba uczestników, ☐ liczba osób, które skorzystały z oferowanych form działań profilaktycznych.

<p>zakresie promowania pozytywnych postaw i zachowań poprzez promowanie zdrowego stylu życia wolnego od namiętności oraz aktywnych form spędzania czasu wolnego,</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Prowadzenie szkoleń dla przedstawicieli grup zawodowych zajmujących się rozwiązywaniem problemów uzależnień od substancji i uzależnień behawioralnych oraz członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych ➤ Dofinansowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież i dorosłych, organizacja lokalnych imprez (festyny, koncerty, pikniki, wycieczki, warsztaty, zajęcia) profilaktyczno- sportowo-rekreacyjnych, turystycznych i kulturalnych z odniesieniem profilaktycznym ➤ Inicjowanie i organizacja szkoleń, debat i konferencji w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień od substancji oraz uzależnień behawioralnych, a także podejmowanie działań zmierzających do animacji i aktywizacji środowiska lokalnego w niesieniu pomocy osobom z problemem alkoholowym ➤ Dofinansowanie programów Gminnego Ośrodka Kultury Sportu i Rekreacji w Świdnicy w zakresie prowadzenia oddziaływań profilaktycznych na świetlicach wiejskich, organizowanie pomocy dzieciom ze środowisk zagrożonych marginalizacją, ze szczególnym uwzględnieniem problemów alkoholowych, ➤ Dofinansowanie organizacji różnych form wypoczynku wakacyjnego i feryjnego, dla dzieci i młodzieży ze środowisk dysfunkcyjnych lub zagrożonych. Działania te muszą posiadać opracowany, merytoryczny program pracy profilaktyczno-terapeutycznej lub opiekuńczo-wychowawczej. 	
--	--

Termin realizacji zadania : na bieżąco cały rok.

4). Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie. Współpraca z organizacjami pozarządowymi i innymi jednostkami pożytku publicznego w obszarze zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy:

<i>Sposób realizacji zadania</i>	<i>Wskaźniki</i>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Wspomaganie działalności organizacji pozarządowych, realizujących programy profilaktyczne o charakterze uniwersalnym i selektywnym w świetlicach i innych organizacjach organizujących czas wolny dla dzieci i młodzieży, seniorów oraz osób dorosłych w ich środowisku lokalnym, ➤ Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu poprzez wspieranie klubów abstynenta w zakresie działalności rehabilitacyjno-profilaktycznej, organizacji imprez klubowych i kosztów lokalowo-eksploatacyjnych, wspomaganie grup samopomocowych, organizacji społecznych, sportowych, kościelnych, szkolnych propagujących w swoich programach profilaktykę uzależnień i przemocy ➤ Prowadzenie edukacji publicznej w obszarze profilaktyki zachowań ryzykownych, przeciwdziałania przemocy i promocji zdrowego stylu życia (organizacja kampanii społecznych, konferencji zwiększających kompetencje osób pracujących w obszarze profilaktyki, warsztatów, szkoleń, zajęć itp.) ➤ Prowadzenie działań o charakterze interdyscyplinarnym w zakresie przeciwdziałania i 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ ilość organizacji pozarządowych, samopomocowych, społecznych, sportowych, kościelnych, szkolnych, które otrzymały wsparcie ☐ liczba uczestników w/w działań, ☐ liczba lokalnych kampanii społecznych, konferencji zwiększających kompetencje osób pracujących w obszarze profilaktyki oraz liczba ich uczestników ☐ liczba osób skierowanych oraz osób, które otrzymały wsparcie specjalistyczne

usuwania skutków problemów uzależnień i przemocy, współpraca z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Świdnicy, Zespołem Interdyscyplinarnym, Policją w obszarze udzielania pomocy materialnej, prawnej oraz pomocy z zakresu pracy socjalnej dla rodzin dotkniętych problemem uzależnień i przemocy domowej	
---	--

Termin realizacji zadania : na bieżąco cały rok.

5). Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego:

Sposób realizacji zadania	Wskaźniki
<ul style="list-style-type: none"> ➤ prowadzenie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych, ➤ podejmowanie działań wobec firm prowadzących reklamę napojów alkoholowych w sposób niezgodny z przepisami, ➤ prowadzenie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych pod kątem zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż alkoholu. 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ ilość działań skierowanych do sprzedawców oraz firm, liczba uczestników tych działań ☐ liczba przeprowadzonych kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych

Termin realizacji zadania : na bieżąco cały rok

6). Zapewnienie działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Sposób realizacji zadania	Wskaźniki
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Zabezpieczenie ciągłości funkcjonowania i działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Świdnicy ➤ Upowszechnianie informacji dotyczących posiedzeń komisji i terminów przeprowadzania rozmów motywujących do podjęcia leczenia 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ liczba posiedzeń komisji ☐ ilość udzielonych porad/konsultacji ☐ liczba osób, którym przekazano informację ☐ liczba osób, z którymi komisja przeprowadziła rozmowy motywujące do leczenia odwykowego

Termin realizacji zadania : na bieżąco cały rok

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Świdnicy

Kluczową rolę w rozwiązywaniu problemów alkoholowych na szczeblu gminy odgrywają gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych. Komisja jest powoływana w każdej gminie i zgodnie z intencją ustawodawcy ma stanowić interdyscyplinarny zespół ekspertów w sprawach związanych z alkoholem. W skład gminnej komisji wchodzi osoby przeszkolone w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych (art. 41 ust. 4 cytowanej ustawy).

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych powołana została Zarządzeniem nr 74/2020 Wójta Gminy Świdnica z dnia 20 maja 2020 roku.

Członkom Komisji przysługuje miesięczne wynagrodzenie za udział w pracach Komisji w wysokości: przewodniczący – 550,00 zł brutto, sekretarz - 400,00 zł brutto, członek - 350,00 zł brutto. Członkowie Komisji w ramach otrzymywanego wynagrodzenia uczestniczą w posiedzeniach Komisji (posiedzeniach w siedzibie urzędu i posiedzeniach wyjazdowych), zwoływanych przez Przewodniczącego Komisji według potrzeb, co najmniej jeden raz w miesiącu oraz uczestniczą w kontroli punktów sprzedaży alkoholu. Wynagrodzenie za pracę w komisji wypłacane jest w oparciu o Zarządzenie Wójta Gminy Świdnica b w sprawie powołania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz na podstawie listy obecności zatwierdzonej przez Przewodniczącego Komisji. Za każdą nieobecność na posiedzeniu Komisji (zarówno w posiedzeniu w siedzibie urzędu, jak i wyjazdowym) wynagrodzenie zmniejsza się o 50%. Wypłata wynagrodzenia następuje w terminie do 15 dnia następnego miesiąca za miesiąc poprzedni.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Świdnicy jest ciałem inicjującym, opiniującym i nadzorującym wykonanie Gminnego Programu Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii.

Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Świdnicy w 2023 roku

<i>Nazwa działania</i>	<i>Liczba</i>
Liczba odbytych posiedzeń stacjonarnych i wyjazdowych	<i>12 posiedzeń</i>
Liczba wniosków o leczenie odwykowe (liczba odbytych rozmów motywujących do leczenia odwykowego)	<i>14 wniosków o leczenie odwykowe</i>
Liczba spraw skierowanych do Sądu Rejonowego w Świdnicy o wydanie postanowienia w sprawie poddania się leczeniu odwykowemu osób uzależnionych	<i>4 sprawy skierowano do sądu</i>
Liczba postanowień w sprawie wydania opinii na sprzedaż napojów alkoholowych	<i>4 wydanych postanowień</i>
Liczba szkoleń, w których uczestniczyli członkowie GKRPA	<i>2 odbyte szkolenia</i>

7). *Dofinansowanie programów profilaktycznych z zakresu rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i przemocy połączonych z elementami sportu, tańca, turystyki i innych form spędzania czasu wolnego :*

W ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, zadaniem gminy jest bieżące i nieprzerwane zaspokajanie zbiorowych potrzeb ludności w drodze świadczenia powszechnie dostępnych usług. Ich przygotowanie oraz poprawa jakości wymaga różnych przedsięwzięć, realizowanych na podstawie programów gminnych, które ustalają zgodnie ze swoimi kompetencjami organy gminy (wójt, rada).

Działalność profilaktyczna

Ważniejsze oddziaływania profilaktyczne i programy realizowane w roku 2022, które będą kontynuowane w 2023 roku

Najpierw pandemia koronawirusa, a w 2022 roku wojna w Ukrainie zmieniły naszą rzeczywistość. Spowodowały również, że nie udało się nam zrealizować wszystkich działań zaplanowanych do realizacji w Programie na 2022 r., ale równocześnie otworzyły nam drogę na inne możliwości i działania. Większość tych działań będzie kontynuowana w 2023 r.

Nazwa programu/działania	Opis programu/działania	Realizatorzy programu/działania
Stawiamy na aktywność – uczymy się pływać	<p>Program został opracowany nie tylko w celu promowania zdrowego stylu życia w społeczności lokalnej Gminy Świdnica, ale przede wszystkim w celu kształtowania nawyków, które mają wpływ na nasze zdrowie. Zdrowie jest kluczową wartością w życiu każdego człowieka, a prawo do ochrony zdrowia należy do katalogu podstawowych praw człowieka. Odnosi się to w sposób oczywisty do całej populacji ludzi – dzieci, młodzieży, osób w wieku produkcyjnym jak i poprodukcyjnym. Pływanie to jeden z najzdrowszych, najbezpieczniejszych oraz najmniej urazowych sportów. Odpręża, relaksuje, koi nerwy, pozwala spalić zbędne kalorie i modelować sylwetkę. Na naukę pływania nigdy nie jest za późno.</p> <p>Celem głównym programu jest: „Podniesienie poziomu jakości życia i zdrowia mieszkańców Gminy Świdnica, w szczególności osób starszych, samotnych, schorowanych i niepełnosprawnych oraz wzmocnienie u nich potencjału zdrowia poprzez zajęcia na basenie oraz promowanie zdrowego stylu życia, kształtowanie właściwych postaw i zachowań, wypracowanie dobrych praktyk dotyczących zdrowego i aktywnego zagospodarowania czasu wolnego.</p> <p>Termin realizacji: Program realizowany na bazie zasobów gminy – na Pływalni w Witoszowie Dolnym przez cały 2022 rok, będzie również realizowany w 2023 roku.</p> <p>Koszt: 10.000,00 zł</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ GOPS ➤ GKRPA ➤ GOKSiR
	Okres ferii zimowych powinien być czasem na beztraski	

<p>Muzyczne ferie w Schronisku w Lubachowie</p>	<p>i bezpieczny wypoczynek dzieci. Z powodu różnorodnych ograniczeń nie wszystkie dzieci mają możliwość aktywnego spędzania czasu wolnego na zimowiskach. Dlatego przygotowaliśmy ofertę wypoczynku zimowego – Ferie z muzyką. Program zajęć był zróżnicowany oraz dostosowany do ich potrzeb i zainteresowań.</p> <p>W programach profilaktycznych obok szeregu bardzo istotnych zadań, pojawia zadanie wdrażania dzieci i młodzieży do właściwego spędzania czasu wolnego, a przez to kształtowania ich postaw i systemu wartości. Bardzo istotnym elementem było również rozwijanie ich pasji i zainteresowań. Celem tych działań było dostarczenie ciekawych propozycji zajęć oraz ochrona przed zjawiskiem nudy i szukania rozrywki dla tzw. „zabicia czasu”. Istotną częścią programu była jego funkcja profilaktyczna. Przekazywanie właściwych wzorców postaw podczas wolnego czasu i ukazanie nauki przez zabawę ma zadanie ukazanie alternatywnych sposobów spędzania czasu i tym samym odsunięcie dzieci i młodzieży od niebezpieczeństw związanych z różnego rodzaju uzależnieniami. Program „Ferie z muzyką” to projekt przeznaczony do realizacji w okresie wolnym od zajęć dydaktyczno-wychowawczych.</p> <p>Zajęcia profilaktyczno-muzyczne w ramach Programu Profilaktycznego „Ferie z muzyką” odbyły się w okresie ferii zimowych tj. Od 31.01.-5.02.2022r. w Szkolnym Schronisku Młodzieżowym w Lubachowie. Ich celem było kształtowanie zdolności muzycznych dzieci uczęszczających do placówek oświatowych funkcjonujących na terenie Gminy Świdnica. Efektem tegorocznych ferii była płyta z muzyką oraz musical z elementami profilaktyki, w szczególności poruszający problemy zamknięcia młodych ludzi w świecie technologii, a przez to zaniedbywania wzajemnych relacji rówieśniczych i rodzinnych zarówno przez młodzież, lecz często również przez dorosłych.. W tym cyfrowym świecie często zapominamy o rzeczywistości, która realnie dotyka każdego człowieka – jego wrażliwości, uczuć, trosk i problemów, z którymi coraz trudniej jest poradzić sobie w osamotnieniu. Spektakl został wystawiony w Teatrze Świdnickim. Młodzi artyści wystąpili zarówno dla mieszkańców Gminy Świdnica, jak i uczniów ze wszystkich placówek oświatowych w Gminie. Koszt realizacji wyniósł: 28.000,00 zł.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ GOPS ➤ GKRPA ➤ GZO ➤ Schronisko Młodzieżowe
<p>Gmina Świdnica Stawia na Rodzinę</p>	<p>Gmina Świdnica realizuje własny program profilaktyczny pn. "Stawiam na Rodzinę". Celem przedsięwzięcia było wzmacnianie więzi rodzinnych, promowanie wartości rodzinnych i budowanie pozytywnego klimatu wokół rodziny.</p> <p>W programie wspieramy pozytywny obraz rodziny, bo to naprawdę skuteczną metodą chronienia młodych ludzi przed alkoholem i innymi używkami.</p> <p>Powodem do zmiany podejścia profilaktycznego wobec rodziny może być przekonanie, że skoro zdrowie i rozwój jednostki oraz społeczeństwa jest wartością społeczną, to nie może być niszczone na skutek nieprzemyślnych działań społecznych. Należy szukać najbardziej optymalnych sposobów oddziaływań profilaktycznych, które będą uwzględniały założenie, że wychowanie i profilaktyka to szereg działań zmierzających do dzielenia odpowiedzialności za jednostkę i jej otoczenie, a zwłaszcza rodzinę. Program „Postaw na rodzinę” realizuje działania włączone w Gminny Program Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii. Dzięki programowi podajemy ważne informacje profilaktyczne oraz realizujemy działania prorodzinne. Program jest długoterminowy. „Stawiam na rodzinę” to pozytywna profilaktyka, bez pouczania i moralizowania, za to z odwołania do najważniejszej wartości w życiu każdego z nas – Rodziny.</p> <p>Program pomaga w podkreślaniu ważności rodziny w działaniach dotyczących profilaktyki uzależnień. Nie od dziś wiadomo, że stawianie na rodzinę to najlepsza profilaktyka.</p> <p>W ramach projektu zrealizowano między innymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Wspólne kołędowanie w styczniu 2022 roku. Koncert skierowany do wszystkich mieszkańców gminy, łączący pokolenia poprzedzony wykładem/konferencją dotyczącą przemocy oraz problemów uzależnień. Wspólne gminne, rodzinne kołędowanie. Zdanie zaplanowano również na 2023 rok. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ GOPS ➤ GKRPA ➤ GOKSiR ➤ Gmina Świdnica ➤ GZO ➤ Schronisko Młodzieżowe ➤ sołectwa ➤ organizacje pozarządowe

	<p>Koszt zadania: 25.000,00 zł</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Szkola dla rodziców i wychowawców – warsztaty doskonalące kompetencje wychowawcze osób dorosłych opiekujących się dziećmi i młodzieżą. Uczestnikami były osoby skierowane przez asystenta rodziny, pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, sąd rodzinny. Zadaniem warsztatów było wsparcie uczestników w zakresie prawidłowego pełnienia funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez zmianę postaw wychowawczych, nabycie wiedzy pedagogicznej i praktycznych umiejętności stwarzania dzieciom środowiska optymalnie wspierającego jego rozwój. <p>Zadanie zaplanowano również w 2023 roku. Koszt zadania: 6.000,00 zł</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Gminna Senioriada - Dzień Seniora to szczególne święto, to nie tylko święto osób w jesieni życia, ale przede wszystkim możliwość zwrócenia uwagi społeczności lokalnej na osoby starsze, których nie brakuje w naszej gminie. Co roku w Gminie Świdnica staramy się uroczystie obchodzić ten dzień. Dla wszystkich mieszkańców gminy przygotowaliśmy Gminną Senioriadę. Senioriada to nie tylko święto dojrzałych mieszkańców gminy, ale także wszystkich tych, którzy chcą w radosny, rodzinny i aktywny sposób spędzić czas. Tegoroczna - pierwsza edycja została zorganizowana pod honorowym patronatem Wójta Gminy Świdnica we współpracy z Gminnym Ośrodkiem Kultury Sportu i Rekreacji, Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Sołectwem Lubachów, Szkolnym Schroniskiem Młodzieżowym w Lubachowie. Senior z seniorem czy senior z juniorem – każdy mógł znaleźć coś dla siebie. <p>Termin realizacji: 30.09.-1.10.2022 roku. Koncert połączony z konferencją dotyczącą uzależnień i przemocy wobec seniorów – Rajd Profilaktyczo-Turystyczny z Gminnym Kołem PTTK "Teraz Sudety". Zadanie zaplanowano również w 2023 roku. Koszt całkowity projektu: 10.000,00 zł</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ "Bawimy się bez alkoholu" - działania profilaktyczne na rzecz mieszkańców Gminy Świdnica: współorganizacja lokalnych festynów, imprez plenerowych, wydarzeń kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych, konkursów oraz rozszerzenie ich zakresu o działania związane z profilaktyką uzależnień, przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz przeciwdziałanie negatywnym skutkom pandemii, zakup nagród, materiałów profilaktycznych, edukacyjnych, informacyjnych i promocyjnych, organizacja wycieczek oraz podejmowanie działań w ramach profilaktyki uzależnień behawioralnych. <p>Koszt całkowity zadania: 30.000,00 zł</p> 	
<p>Wakacje z Gminą Świdnica – Nie mam czasu na nudę</p>	<p>Podobnie jak w latach minionych również w okresie wakacyjnym 2022 - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy był organizatorem wypoczynku letniego dla dzieci, młodzieży z terenu Gminy Świdnica.</p> <p>Wakacje to czas wypoczynku, przyjemności, a przede wszystkim zabawy. Po raz kolejny sytuacja (konflikt zbrojny na Ukrainie) zmusiła nas do weryfikacji planów związanych z organizacją tego wypoczynku. Aktywny wypoczynek w postaci wyjazdów na wycieczki to była tegoroczna propozycja w ramach Wakacji z Gminą Świdnica. Wyjazdy odbywały się z 5 placówek oświatowych, tj. SP Bystrzyca Górna, SP Pzenno, SP Witoszów Dolny, SP Lutomia Dolna, SP Grodziszce. Uczestniczyło w nich 220 uczniów (w tym 18 dzieci z Ukrainy, które przebywają na terenie Gminy Świdnica w związku z konfliktem zbrojnym na terenie ich kraju). Okazuje się, że ciekawych miejsc do odwiedzenia i odpoczynku w naszym regionie nie brakuje. Piękne, niezapomniane chwile można spędzić we własnej okolicy, poznając jej historię, kulturę, obcując i delektując się pięknem otaczającej przyrody.</p> <p>Podczas tegorocznego wypoczynku z Gminą Świdnica na uczestników czekały następujące atrakcje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wyjazd na Basen oraz turniej gier i zabaw sportowo-ruchowych na hali sportowej w Witoszowie Dolnym 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ GOPS ➤ GKRPA ➤ GOKSiR ➤ Gmina Świdnica ➤ GZO ➤ Schronisko Młodzieżowe

	<ul style="list-style-type: none"> • Wyjazd do mini zoo w Łącznej k/Mioszowa • Wycieczka na Zamek Bolków oraz wspólne lody w Bolkowie • Zamkowe zmagania w krainie najpiękniejszych ruin – w Okrągłym zamku Owiesno • Zajęcia w Szkółce Leśnej w Bojanicach oraz wspólny grill. <p>Dodatkowo informujemy, że dzięki współpracy z Dolnośląskim Kuratorium Oświaty otrzymaliśmy 10 miejsc kolonijnych do Pustkowa w okresie od 05-18 sierpnia 2022 roku dla dzieci i młodzieży, które ukończyły 7 rok życia, a nie przekroczyły 16 lat. Koszt pobytu dzieci na kolonii w całości pokrywało Dolnośląskie Kuratorium Oświaty.</p> <p>Zadanie zaplanowano również w 2023 roku. Koszt zadania: 46.000,00 zł.</p>	
Prowadzenie Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego	<p>Punkt Konsultacyjny dla Osób Uzależnionych i Współuzależnionych oraz ds. Przemocy funkcjonuje w Urzędzie Gminy w Świdnicy od 2010 roku. Jest czynny w każdą środę w godz. 9.00-12.00. Zatrudniony jest w nim na umowę-zlecenie terapeuta ds. uzależnień oraz psycholog ds. uzależnień.</p> <p>Koszty funkcjonowania PK w 2021 roku wyniosły 15.000 zł.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ GOPS ➤ GKRPA ➤ Gmina Świdnica
Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii oraz przeciwdziałaniu przemocy	<p>Współpraca i wspieranie działalności stowarzyszeń trzeźwościowych i abstynenckich, instytucji służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkotykowych na terenie gminy oraz przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, w tym również dofinansowanie niezbędnych zakupów dla potrzeb ich bieżącej działalności.</p> <p>Koszt zadania w 2022 roku wyniósł 15.000 zł. W roku 2023 zadanie również jest planowane.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ GOPS ➤ GKRPA ➤ Gmina Świdnica
„To nie Twoja wina. Stop przemocy wobec kobiet”	<p>Projekt „To nie Twoja wina. Stop przemocy wobec kobiet” realizowany był w Gminie Świdnica w 2022 roku po raz pierwszy. Jest on skierowany do mieszkank Gminy Świdnica, a jego celem jest przeciwdziałanie przemocy fizycznej, psychicznej, ekonomicznej i seksualnej. W jego ramach prowadzono: bezpłatne konsultacje psychologiczne oraz terapie ds. uzależnień dla kobiet z doświadczeniem przemocy, zajęcia samoobrony, joga dla kobiet po doświadczeniu traumy przemocy, konferencje, koncerty skierowane do populacji kobiet w Gminie Świdnica mające na celu uświadomienie, że Gmina Świdnica mówi STOP wszelkiej przemocy wobec kobiet i nie tylko.</p> <p>Koszt zadania: 24.000,00 zł. W roku 2023 zadanie również jest zaplanowane.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ GOPS ➤ GKRPA ➤ Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy ➤ Gmina Świdnica ➤ GOKSiR ➤ stowarzyszenia działające na terenie Gminy
“Chcę zdrowo i bezpiecznie żyć”	<p>Realizacja programu z zakresu profilaktyki uzależnień obejmującego uczniów, rodziców i nauczycieli w formie zajęć, prelekcji, pogadanek i warsztatów w placówkach oświatowych w Gminie Świdnica pn. “Chcę zdrowo i bezpiecznie żyć”.</p> <p>Koszt zadania: 13.200,00 zł</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ GOPS ➤ GKRPA ➤ placówki oświatowe Gminy Świdnica
“STOP pijanym kierowcom”	<p>Choć z policyjnych statystyk wynika, że w 2021 roku na terenie Gminy Świdnica zmalała liczba zatrzymanych nietrzeźwych kierowców (69 w 2020r. i 63. w 2021r.) to w dalszym ciągu jest to o 63 za dużo. Rok 2022 to kolejny już rok akcji STOP pijanym kierowcom, organizowanej wspólnie z Gminą Świdnica, Komendą Powiatową Policji w Świdnicy oraz Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Świdnicy. Całe przedsięwzięcie ma na celu nie tylko eliminowanie z ruchu pijanych kierowców, ale również uświadomienie społeczeństwu, że nawet najmniejsza ilość wypitego alkoholu zmienia funkcjonowanie organizmu człowieka i może doprowadzić do tragedii.</p> <p>Koszt zadania: 5.000,00 zł</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ GKRPA ➤ PP w Słotwinie ➤ KPP w Świdnicy ➤ Gmina Świdnica
"Bądź swoim przjacielem"	<p>W związku z zainteresowaniem i prośbami o reaktywację projektu, który nosił tytuł: "Bądź swoim przjacielem", który realizowany był w Szkolnym Schronisku Młodzieżowym w Lubachowie dla osób dorosłych ze środowisk zagrożonych problemem alkoholowym lub współuzależnionych – postanowiono w 2022 roku powrócić do jego realizacji w zmienionej, zmodyfikowanej formule. Z uwagi na konflikt zbrojny w Ukrainie</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ GOPS ➤ GKRPA ➤ Szkolne Schronisko Młodzieżowe

	zadania nie udało się zrealizować w 2022 roku. W budżecie na 2023 rok planuje się kwotę 20.000,00 zł na realizację w/w projektu.	w Lubachowie ➤ Gmina Świdnica
--	---	----------------------------------

VI. Zasady organizacji, finansowania oraz sposób realizacji programu

1. Realizatorzy Programu.

Realizatorem **zadań** w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2023 rok jest Wójt Gminy Świdnica za pośrednictwem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdnicy przy współpracy z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Świdnicy, Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Gminnym Ośrodkiem Kultury Sportu i Rekreacji w Świdnicy oraz innych jednostek organizacyjnych Gminy Świdnica, szkołami, organizacjami pozarządowymi, placówkami i służbami realizującymi zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Na poziomie lokalnym pomoc dla osób i rodzin dysfunkcyjnych z powodu nadużywania alkoholu, prowadzona jest w specjalistycznych placówkach opiekuńczo-wychowawczych, w świetlicach wiejskich, w Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym, Poradni Leczenia Uzależnień, Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej i Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie.

W szkołach i innych placówkach w ramach systemu oświaty prowadzona jest profilaktyka uniwersalna, wdrażane są także programy wczesnej interwencji dla rodziców. Przy prowadzeniu działań profilaktycznych oraz interwencyjnych, szkoły współpracują z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi.

Policja, Prokuratura oraz Sąd realizują zadania z zakresu rozwiązywania problemów alkoholowych w ramach swoich kompetencji.

Instytucje kultury i organizacje pozarządowe realizują programy dotyczące profilaktyki uzależnień, adresowane głównie do dzieci i młodzieży.

2. Źródła i zasady finansowania Programu.

Finansową podstawę realizacji zadań Gminnego Programu Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii Gminy Świdnica na 2023 rok stanowią dochody pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, wniesione przez podmioty gospodarcze w roku 2023, zgodnie z art. 18² ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz środki pochodzące z opłat za sprzedaż napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml. Zadania Programu mogą być również finansowane z dotacji celowych budżetu państwa, funduszy strukturalnych i programów wspólnotowych Unii Europejskiej, grantów i dotacji konkursowych oraz wszelkich innych źródeł finansowania.

Środki zaplanowane na realizację Gminnego Programu Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii ujmuje się corocznie w planie budżetowym Gminy Świdnica w dziale 851 – ochrona zdrowia, rozdziale 85154 – przeciwdziałanie alkoholizmowi oraz rozdziale 85153 – przeciwdziałanie narkomanii.

Plan finansowy na rok 2023 w gminie ustalono w wysokości 292.653,00 zł, w tym w budżecie GOPS 246.653 zł, natomiast kwota 46.000 zł to planowana dotacja celowa dla Gminnego Ośrodka Kultury Sportu i Rekreacji. Natomiast środki pochodzące z opłat za sprzedaż napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml, które wykorzystane zostaną na realizację lokalnej międzysektorowej polityki przeciwdziałania negatywnym skutkom nadużywania alkoholu zostaną określone po ich przekazaniu do gminy w 2023 roku.

1. Zasady ogólne finansowania Programu:

- merytoryczną podstawą decyzji o finansowaniu zadań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień zleczanych przez Gminę są założenia i priorytety określone w gminnym programie;
- niezbędnym warunkiem realizowania zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień jest przedstawienie i złożenie oferty programowej przez realizatorów programu;
- nadzór realizacji zadań zleczonych wybranym podmiotom, koordynacja działań zawartych w niniejszym Programie prowadzi Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Świdnicy.

2. Formy finansowania i dofinansowania realizacji zadań Programu:

- powierzenie zadań jednostkom budżetowym gminy w drodze zmiany dysponenta środków budżetowych;

- b) zabezpieczenie środków finansowych na zadania realizowane w Programie;
- c) Program ma charakter otwarty. W przypadku stwierdzenia istotnych zmian społecznych lub nowych potrzeb, zadania w nim wyznaczone mogą zostać zmodyfikowane lub poszerzone.

3. Monitoring problemów związanych z problematyką uzależnień.

Monitoring realizacji gminnego programu prowadzony będzie poprzez:

- a) sprawozdania wewnętrzne – sprawozdanie finansowe i merytoryczne z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii będzie integralną częścią rocznego sprawozdania budżetowego składanego zgodnie z obowiązującymi przepisami Radzie Gminy w Świdnicy;
- b) Wójt Gminy sporządza raport z wykonania w danym roku gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii i efektów jego realizacji, który przedkłada radzie gminy w terminie do dnia 30 czerwca roku następującego po roku, którego dotyczy raport;
- c) Wójt Gminy sporządza na podstawie ankiety opracowanej przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom informację z realizacji działań podejmowanych w danym roku, które wynikają z gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, i przesyła ją do Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom w terminie do dnia 15 kwietnia roku następującego po roku, którego dotyczy informacja.

POSTANOWIENIA KOŃCOWE

Program opracowany został przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy w oparciu o potrzeby, możliwości finansowe oraz zasoby umożliwiające prowadzenie działań profilaktycznych na terenie Gminy Świdnica. Został pozytywnie zaopiniowany przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Świdnicy.

Przedstawiony Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii obejmuje działania służące realizacji zadań własnych gminy, które są nakierowane na zmiany postaw w społeczności lokalnej, a w szczególności wśród dzieci i młodzieży. Program posiada również poszczególne konkretne działania nakierowane na pomoc ludziom z problemem uzależnień i ich rodzinom.

Realizacja Programu nie rozwiąże wszystkich problemów dotyczących uzależnień, jednakże Program partycypuje w dobro mieszkańców Gminy Świdnica, a jego intencją jest poprawa sytuacji społeczeństwa lokalnego w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień.

	<p>Realizacja programów terapeutycznych z zakresu ochrony zdrowia, rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, uzależnieniom behawioralnym oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie</p> <p>1) Realizacja własnych programów terapeutyczno-profilaktycznych z zakresu ochrony zdrowia, rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii, uzależnieniom behawioralnym i przemocy połączonych z elementami socjoterapii, sportu, tańca, śpiewu, turystyki i innych form spędzania wolnego czasu, realizowanych we współpracy z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Świdnicy, Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Stowarzyszeniami i Klubami Seniora działającymi na terenie Gminy Świdnica.</p> <p>2) Zdrowo – bo na sportowo - Stawiamy na aktywność fizyczną oraz uczymy się pływać” - promowanie zdrowego stylu życia i aktywności fizycznej w formie rodzinnych wyjść na basen i halę sportową</p>	<p>Organizacja i współfinansowanie własnych programów z zakresu aktywności ruchowej, muzycznej, kulturalnej, promowania zdrowego odżywiania i zdrowego stylu życia, aktywnego spędzania czasu wolnego oraz poprawy zdrowia, bezpieczeństwa i przeciwdziałania przemocy</p>	<p>Mieszkańcy Gminy Świdnica, osoby z grup podwyższonego ryzyka (w szczególności dzieci, młodzież, osoby starsze) z terenu Gminy Świdnica.</p>	<p>Razem: 50 000</p> <p>GOPS, GOKSIR, GKRP, ZI GZO, GMINA ŚWIDNICA, Szkolne Schronisko Młodzieżowe w Lubachowie i INNE</p>	<p>40 000</p>
	<p>2) Zdrowo – bo na sportowo - Stawiamy na aktywność fizyczną oraz uczymy się pływać” - promowanie zdrowego stylu życia i aktywności fizycznej w formie rodzinnych wyjść na basen i halę sportową</p>	<p>Finansowanie rodzinnych wyjść na basen, zajęć sportowych w gminnym kompleksie sportowym dla mieszkańców gminy; uczniów szkół podstawowych z terenu Gminy Świdnica, ich rodziców oraz osób starszych</p>	<p>Mieszkańcy gminy, w szczególności: dzieci i młodzież z rodzin dysfunkcyjnych, osoby starsze z grup podwyższonego ryzyka z terenu Gminy Świdnica</p>	<p>GOPS, GOKSIR,</p>	<p>10 000</p>

<p>V</p> <p>Dofinansowanie programów profilaktycznych z zakresu rozwiązywania problemów, przeciwdziałania narkomanii, uzależnieniom behawioralnym i przemocy połączonych z elementami sportu, tańca, śpiewu, turystyki i innych form spędzania czasu wolnego realizowanych przez GOPS, GZO, GOKSiR, NGO i inne</p>	<p>Realizacja własnych programów profilaktycznych z zakresu ochrony zdrowia, rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii, uzależnieniom behawioralnym i przemocy połączonych z elementami socjoterapii, sportu, tańca, muzyki, turystyki i innych form spędzania wolnego czasu oraz programów ze środków pozyskiwanych z zewnątrz</p>	<p>Programy profilaktyczne służące rozwiązywaniu problemów alkoholowych, narkomanii, uzależnień behawioralnych i przemocy, mające na celu wspieranie alternatywnych form spędzania czasu wolnego, łączenie pokoleń, promowanie zasad wzajemnego szacunku i zdrowego stylu życia adresowane do dzieci i młodzieży, rodziców, nauczycieli, osób i rodzin dysfunkcyjnych oraz z grup podwyższonego ryzyka</p>	<p>- dzieci i młodzież, rodzice, osoby starsze, nauczyciele oraz osoby i rodziny dysfunkcyjne oraz z grupy podwyższonego ryzyka z terenu Gminy Świdnica</p>	<p>GOKSiR</p>	<p>46 000</p>
OGÓŁEM ZADANIA					292 653,00

Sporządziła: D. Waliszak

Uzasadnienie
do Uchwały nr LXXIII/684/2022
Rady Gminy Świdnica
z dnia 29 grudnia 2022r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2023.

Zgodnie z art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021r., poz. 1119 z późn. zm.) oraz art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r., poz. 2050 z późn. zm.) do zadań własnych gminy należy obowiązek prowadzenia działań związanych z profilaktyką, rozwiązywaniem problemów alkoholowych i przeciwdziałaniem narkomanii.

Realizacja tych zadań prowadzona jest w formie Gminnego Programu Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii uchwalanego corocznie przez Radę Gminy. Program został opracowany zgodnie z obligatoryjnymi zadaniami oraz potrzebami występującymi na terenie Gminy Świdnica, co umożliwi na zajęcie się problematyką uzależnień w sposób zorganizowany i kompleksowy.

Z tych względów podjęcie uchwały uznaje się za celowe i zasadne.

Sporządziła: D. Waliszak

RADCA PRAWNY

Anna Sapińska
WŁ/WB/604

(Radca Prawny)

KIEROWNIK
Gminnego Ośrodka Pomocy
Społecznej w Świdnicy

Dorota Waliszak

(Kierownika GOPS)

